

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

בעבודה זאת ניתחנו את נתוני סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לחודש אוגוסט. אומנם, שוק העבודה צפוי לספוג זעזוע נוסף בחודשים הקרובים כתוצאה מהחמרת ההגבלות והטלת סגר נוסף בסוף חודש ספטמבר, אך הממצאים שעולים מהניתוח יכולים להוות אינדיקציה לפנים של שוק העבודה בחודשים הבאים מבחינת משך ההתאוששות לאחר תקופת הסגר וזיהוי העובדים שצפויים להיפגע.

עיקרים

- **על פי סקר כוח האדם, נכון לחודש אוגוסט היו כ-406 אלף מובטלים (לפי הגדרה רחבה הכוללת עובדים שנעדרו מעבודתם בעקבות הקורונה) ושיעור האבטלה (הרחב) עמד על 9.8%; בהשוואה לכ-130 אלף מובטלים לפני המשבר ושיעור אבטלה של 3.2%. יש לקחת בחשבון ששיעור האבטלה בחודשי הקיץ בדרך כלל מעט גבוה יותר (בממוצע ב-0.3 נקודות אחוז) משאר חודשי השנה ועל כן סביר שללא השפעת העונתיות שיעור האבטלה בחודש אוגוסט היה מעט נמוך יותר. בנוסף, כ-62 אלף עובדים פוטרו מעבודתם או שמקום עבודתם נסגר מתחילת המשבר ואינם מחפשים עבודה (במקביל אליהם נוספו כ-50 אלף מועסקים אחרים); וכ-18 אלף נוספים שהפסיקו לעבוד בגלל סיבות אחרות או לא עבדו בעבר, מעוניינים לעבוד עכשיו ולא חיפשו עבודה בחודש אחרון בגלל קורונה (ועל כן אינם נחשבים כמובטלים לפי הגדרת הלמ"ס).**
- **ביחס לתקופה שלפני המשבר חלה ירידה של כ-5 נקודות אחוז בשיעור התעסוקה של גילאי 15+ שמשמעותה ירידה של כ-320 אלף מועסקים. 15% מהם (כ-50 אלף) בשל ירידה בהשתתפות בכוח העבודה. שני שליש מהירידה בתעסוקה מקורו בירידה בגילאי העבודה העיקריים (25-64), בקרבם מספר המועסקים ירד בכ-210 אלף ביחס לתקופה שלפני המשבר (כ-14% מהם בגלל ירידה בהשתתפות).**
- **בניתוח הקודם שנעשה באגף על מאפייני המובטלים בחודש יוני¹, הראנו שהמובטלים מתאפיינים בשכר נמוך משמעותית ביחס למועסקים – כך גם בחודש אוגוסט. התובנה שעולה מהניתוח הנוכחי היא שפערי השכר בין הנמצאים בחל"ת והמועסקים נובעים ברובם מפערים בהיקפי המשרה. השכר החודשי הממוצע בשנת 2018 של המובטלים בחודש אוגוסט עמד על כ-8,800 ₪ בהשוואה לכ-12,900 ₪ בקרב מי שהיה מועסק בחודש זה (פער של 32%). המתייאשים משוק העבודה בעקבות המשבר מתאפיינים בשכר נמוך במיוחד - שכרם הממוצע בשנת 2018 עמד על 6,550 ₪ בלבד (כמחצית משכרם של המועסקים בחודש אוגוסט). הנמצאים בחל"ת מתאפיינים בהיקפי משרה (שעות עבודה שבועיות) הנמוכים בממוצע בכ-19% מאלו המועסקים, כך ש-70% מפערי השכר החודשיים בינם ובין המועסקים נובעים מהפער בהיקף המשרה.**

¹ ראו הסקירה מה-16/8/2020 בנושא.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

- **כתוצאה מכך, סך הירידה בשעות העבודה במשק הייתה פחותה מהירידה בתעסוקה באופן משמעותי.** בעוד שמספר המועסקים ירד ב-6% באוגוסט בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, סך שעות העבודה ירד ב-2% בלבד.
- **שוק העבודה ממשיך להתאפיין במיעוט משרות פנויות ובריבוי מחפשי עבודה.** בחודש אוגוסט היו כ-8.3 מובטלים על כל משרה פנויה במשק – פי 5.7 מאשר היחס בתקופה שלפני המשבר, זאת כשבכל הענפים חלה עליה משמעותית ביחס המובטלים למשרות פנויות. ממצא זה ממחיש שעיקר הבעיה בשוק העבודה נעוצה בשלב זה בביקוש נמוך של הפירמות לעובדים. אנו מוצאים כעת שבהתאם לכך, חלה עליה בחודשים יולי-אוגוסט במשך הזמן הממוצע שבו הבלתי מועסקים חיפשו עבודה, למרות המשך זרם המפוטרים; ושיעור גבוה יחסית של אנשים שאינם בכוח העבודה אך מעוניינים לעבוד מדווחים שאינם מחפשים עבודה בשל מחסור בעבודה מתאימה (20% בחודש אוגוסט לעומת 8% בלבד ערב המשבר).
- **כשליש מהמתייאשים שאינם בכוח העבודה, בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת המשבר, מעוניינים לחזור לעבוד. רבע מהם (מהמעוניינים לעבוד) ציינו שאינם מחפשים עבודה בשלב זה בגלל מחסור בעבודה מתאימה, שליש בגלל הקורונה והיתר מסיבות אחרות.** המתייאשים מגיעים מענפים רבים והם מתאפיינים באחוז נמוך של הורים לילדים, ייצוג יתר לאוכלוסייה הערבית, ובשכר נמוך יחסית.
- **מרבית העובדים שיצאו לחל"ת בשיא המשבר חזרו לעבוד בחודשים לאחר מכן. עם זאת, 17% בלבד מהנמצאים בחל"ת בחודש אוגוסט, שרבים מהם אינם עובדים משלביו המוקדמים של המשבר, דיווחו שהם חושבים שיחזרו לאותו מעסיק - ירידה של 20 נקודות אחוז בהשוואה לחודש מאי. ממצא זה מחזק את האפשרות להיווצרותה של אבטלה ממושכת.**
- **בדומה לממצאים מחודש יוני, מרבית המובטלים (כולל אלו הנמצאים בחל"ת) הינם גברים (53%), מבוגרים מעל גיל 35 (53%), ובעלי משפחות (60% נשואים או גרושים ול-49% יש ילדים עד גיל 17).** עם זאת בחודש אוגוסט חלה ירידה של 3 נקודות אחוז בשיעורם של המובטלים בעלי תואר אקדמי לעומת חודש יוני ועלייה קלה בשיעורם של בעלי תעודת בגרות או תעודה על תיכונית. הדבר מצביע על האתגר של בעלי ההשכלה שאינה אקדמית להישאר בתקופה זאת בשוק העבודה. כמו כן, בהשוואה לחודש יוני חלה ירידה בולטת במספר המובטלים בחודש אוגוסט בענפי המסחר; השירותים המקצועיים; החינוך; ושירותי התחבורה. מנגד, חלה החמרה במספר המובטלים בענף השירותים האחרים; שירותי הבריאות; החקלאות; והשירותים הפיננסיים והביטוח.
- **הירידה בשיעור התעסוקה והעלייה בשיעור האבטלה מעט יותר בולטים בקרב המגזר החרדי ובעיקר בקרב נשים ערביות. משכך, חלה ירידה קלה בחלקם בתעסוקה.** בעוד ששיעור האבטלה

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

הממוצע עמד בחודש אוגוסט על 9.8%, שיעור האבטלה של הנשים הערביות עמד על 10.6%, של הנשים החרדיות על 13.1%, ושל הגברים החרדים על 14.4%.

הקדמה

בהמשך לניתוח שפרסם אגף הכלכלן הראשי ב-16/8/2020 על אודות המאפיינים הדמוגרפיים והכלכליים של המושבות כנוצאה ממשבר הקורונה נכון לחודש יוני; בעבודה זאת נרחיב את תיאור מאפייניהם של המובטלים (לפי הגדרה רחבה כפי שיוגדר להלן) בחודש אוגוסט ושל אלו שעזבו את שוק העבודה בתקופת המשבר או שמעוניינים לעבוד ואינם מחפשים עבודה בשלב זה בגלל הקורונה.² אומנם, שוק העבודה צפוי לספוג זעזוע נוסף בחודשים הקרובים כנוצאה מהחמרת ההגבלות והטלת סגר נוסף בסוף חודש ספטמבר, אך הממצאים שעולים מהניתוח יכולים להוות אינדיקציה לפנים של שוק העבודה בחודשים הבאים מבחינת משך ההתאוששות לאחר תקופת הסגר וזיהוי העובדים שצפויים להיפגע.

הניתוח מתבסס על נתוני סקר כוח אדם של הלמ"ס (להלן סכ"א) תוך הצלבת תשובותיהם של המשיבים לסקרים החודשיים המייצגים את האוכלוסייה בגילאי 15+ עם נתוני השכר שלהם לשנת 2018; בקובץ נתונים שמונגש לנו בחדר המחקר של הלמ"ס.³

הגדרת המובטלים נעשתה לפי הגדרת אבטלה רחבה הכוללת את הבלתי מועסקים (מובטלים שמחפשים עבודה ומשתייכים לכוח העבודה); בנוסף למועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף קורונה (נמצאים בחל"ת). כמו כן, הניתוח מתייחס לכלל המובטלים (לפי ההגדרה לעיל), ולא רק למובטלים שנוספו בעקבות המשבר. להלן הממצאים:

1. בחודש אוגוסט היו כ-406 אלף מובטלים (לפי הגדרה רחבה הכוללת עובדים שנעדרו מעבודתם בעקבות הקורונה) בדומה לחודש יוני (כ-400 אלף) ובהשוואה לכ-133 אלף מובטלים בלבד בתקופה שלפני המשבר. בנוסף, כ-62 אלף עובדים פוטרו מעבודתם או שמקום עבודתם נסגר מתחילת המשבר ואינם מחפשים עבודה (במקביל אליהם נוספו כ-50 אלף מועסקים אחרים); וכ-18 אלף נוספים שהפסיקו לעבוד בגלל סיבות אחרות או לא עבדו בעבר, מעוניינים לעבוד עכשיו ולא חיפשו עבודה בחודש אחרון בגלל קורונה (ועל כן אינם נחשבים כמובטלים לפי הגדרת הלמ"ס).

בעוד שבחודש פברואר 2020 מספר המובטלים עמד על 133 אלף בלבד, בחודש אוגוסט עלה מספר המובטלים בכ-90 אלף ואליהם נוספו עוד כ-183 אלף מועסקים ששהו בחל"ת – סה"כ 406 אלף מובטלים. נוסף על כך, ישנם עוד כ-62 אלף עובדים שפוטרו מעבודתם או שמקום עבודתם נסגר מתחילת המשבר ואינם מחפשים עבודה, ועוד כ-18 אלף שהפסיקו לעבוד בגלל סיבות אחרות או

² נתוני חודש אוגוסט הם הנתונים האחרונים הזמינים לנו בחדר המחקר.

³ המחקר נערך בחדר המחקר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהתבסס על קבצים שהוכנו על ידי תחום הנגשת מידע למחקר. בהזדמנות זאת אנו רוצים להודות לעמיתינו בשירות התעסוקה ובלמ"ס על הנגשת הנתונים, הסיוע הרב והזמינות בתקופה מאתגרת זאת.

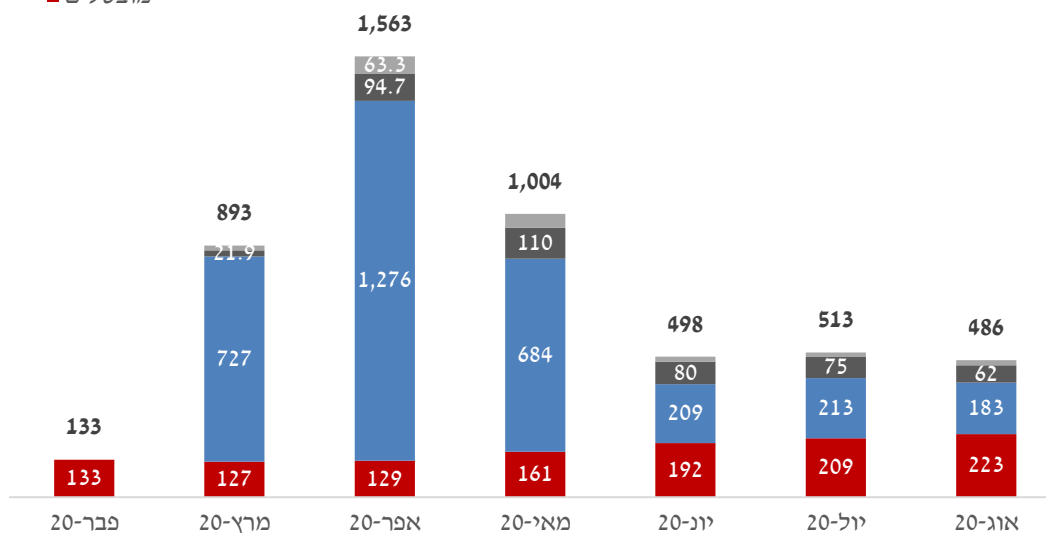
השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

שלא עבדו בעבר, מעוניינים לעבוד עכשיו ולא חיפשו עבודה בחודש אחרון בגלל הקורונה ולכן אינם מוגדרים כנמצאים בכוח העבודה (שתי הקבוצות האחרונות תקראנה להלן: "מתיאשים"). במקביל אליהם נוספו כ-50 אלף מועסקים אחרים.⁴

כך, שיעור האבטלה בחודש אוגוסט עמד על 9.8% לפי ההגדרה הכוללת את המובטלים והנמצאים בחל"ת, בדומה לחודש יוני, ולעומת שפל של 3.2% בלבד בחודש פברואר. יש לקחת בחשבון ששיעור האבטלה בחודשי הקיץ בדרך כלל מעט גבוה יותר (בממוצע ב-0.3 נקודות אחוז בשנים 2012-2019) משאר חודשי השנה ועל כן סביר שללא השפעת העונתיות שיעור האבטלה בחודש אוגוסט היה מעט נמוך יותר.⁵ מעבר לכך, קבוצת המתיאשים הראשונה (פוטר או שמקום עבודת נסגר) מהווה 1.3 נקודות אחוז נוספים מכוח העבודה; וקבוצת המתיאשים השנייה (מעוניינים לעבוד אך לא חיפשו עבודה בגלל הקורונה) מהווה 0.4 נקודות אחוז נוספים. בהשוואה לחודש יולי מספר המובטלים בחודש אוגוסט ירד בכ-4% (בהגדרה הרחבה אשר כוללת עובדים בחל"ת). עיקר הירידה נובעת מירידה במספר הנמצאים בחל"ת (-14%), בעוד שמספר הבלתי מועסקים עלה בכ-7%.

תרשים ש1: מספר המובטלים והמתיאשים בגילאי 15+, (אלפים)

- אינם בכוח העבודה, מעוניינים לעבוד אך לא עושים זאת בשל הקורונה
- אינם בכוח העבודה בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת המשבר
- נעדרו בגלל הקורונה (חל"ת)
- מובטלים

מקור: סקרי כוח אדם של הלמ"ס. נתונים מקוריים (לא מנוכחי עונתיות).

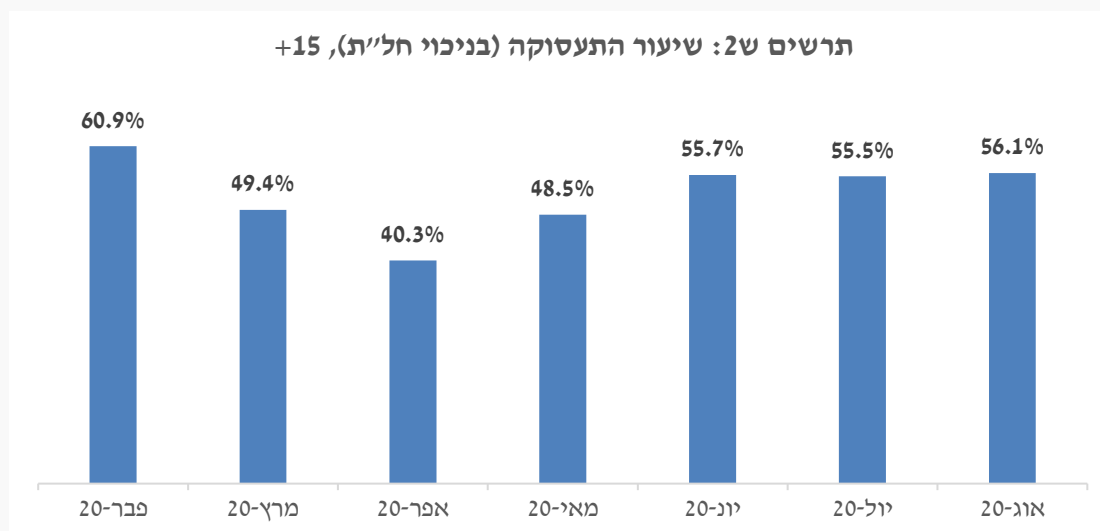
⁴ בחודש אוגוסט היו 273 אלף מובטלים יותר מחודש פברואר. נוסף אליהם עזבו את שוק העבודה בתקופת המשבר 62 אלף מועסקים (שאינם מחפשים עבודה) כך שבסך הכל נגרעו בתקופה זו 335 אלף מועסקים. עם זאת, מספר המועסקים בחודש אוגוסט היה נמוך ב-284 אלף בלבד בהשוואה לחודש פברואר. מכאן שנוספו 50 אלף מועסקים אחרים בתקופה זו.

⁵ שיעור האבטלה מנוכה העונתיות של גילאי 15+ היה נמוך בממוצע בשנים 2012-2019 ב-0.4 נקודות אחוז משיעור האבטלה לפי הנתונים המקוריים.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

2. ביחס לתקופה שלפני המשבר חלה ירידה של כ-5 נקודות אחוז בשיעור התעסוקה של גילאי +15 שמשמעותה ירידה של כ-320 אלף מועסקים; 15% מהם (כ-50 אלף) בשל ירידה בהשתתפות בכוח העבודה. שני שליש מהירידה בתעסוקה מקורו בירידה בגילאי העבודה העיקריים (25-64), בקרבם מספר המועסקים ירד בכ-210 אלף ביחס לתקופה שלפני המשבר (כ-14% מהם בגלל ירידה בהשתתפות).

ההשפעה של משבר הקורונה על שוק העבודה אינה מסתכמת במספר העובדים המובטלים אלא גם במוטיבציה וביכולת של עובדים חדשים להיקלט בשוק העבודה ובהישארות בכוח העבודה של מי שעבד בעבר (בא לידי ביטוי במספר המתיאשים שתואר לעיל). בכדי להבין את סך ההשפעה של המשבר על שוק העבודה אנו מסתכלים על שיעור התעסוקה במשק. מבחינה זאת (תרשים 2) עולה שבעוד ששיעור התעסוקה ערב המשבר עמד על 60.9% הוא הגיע לשפל של 40.3% בלבד בחודש אפריל ובחודש אוגוסט עמד על 56.1%.⁶ מדובר על ירידה של 4.8 נקודות אחוז שמשמעותה היא ירידה של כ-320 אלף מועסקים בעקבות המשבר.⁷ ניתוח דומה נעשה לגבי שיעור ההשתתפות של גילאי +15 וממנו עולה ששיעור ההשתתפות נכון לחודש אוגוסט ירד ב-0.7 נקודות אחוז בהשוואה לתקופה שלפני המשבר (62.2%-ו-62.9% בהתאמה) שמשמעותו ירידה של כ-50 אלף משתתפים בכוח העבודה. כלומר, כ-15% מהירידה במספר המועסקים בתקופה זאת מקורם בירידה בהשתתפות.

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

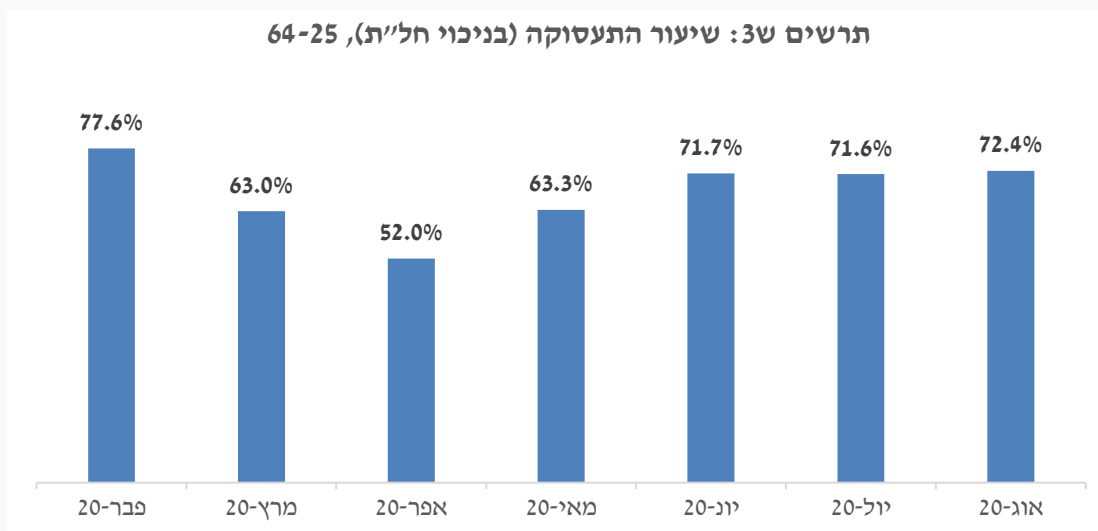
תרשים 3 ומציג ניתוח דומה עבור גילאי העבודה העיקריים (25-64). מהניתוח עולה שחלה בתקופת המשבר ירידה של 5.2 נקודות אחוז בשיעור התעסוקה של קבוצה זו (שמשמעותה כ-

⁶ נסיגה לשיעור תעסוקה דומה לזה שהיה בשנת 2006.

⁷ בחודש אוגוסט היו 3.72 מיליון מועסקים לעומת 4 מיליון בחודש פברואר, אולם הירידה בתעסוקה כתוצאה מהמשבר משמעותית יותר מפער זה מכיוון שהאוכלוסייה בגילאי העבודה גדלה מדי חודש והכניסה לשוק העבודה נפגעה.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

210 אלף מועסקים). בנוסף, חלה ירידה של 0.7 נקודות אחוז בשיעור ההשתתפות (מ-80.1% בחודש פברואר ל-79.4% בחודש אוגוסט, שמשמעותה כ-30 אלף משתתפים). כלומר, כשני שליש מהירידה במספר המועסקים בגילאי 15+ מקורם בירידה במספר המועסקים בגילאי העבודה העיקריים.⁸

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

3. המובטלים בחודש אוגוסט ממשיכים להתאפיין בשכר נמוך משמעותית ביחס לאלו שמועסקים. השכר החודשי הממוצע בשנת 2018 של המובטלים בחודש אוגוסט עמד על כ-8,800 ₪ בהשוואה לכ-12,900 ₪ בקרב מי שהיה מועסק בחודש זה (פער של 32%). המתייאשים משוק העבודה בעקבות המשבר מתאפיינים בשכר נמוך במיוחד - שכרם הממוצע בשנת 2018 עמד על 6,550 ₪ בלבד (כמחצית משכרם של המועסקים בחודש אוגוסט).

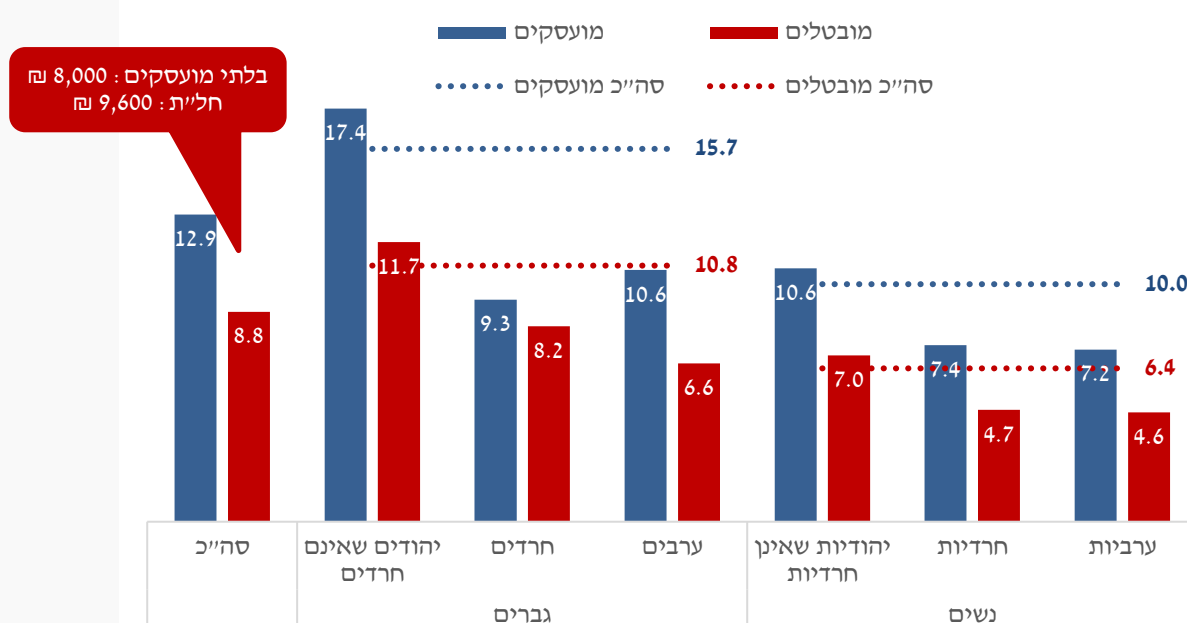
הפער בשכר בשנת 2018 (כולל הכנסות מעבודה עצמאית) בין גברים מובטלים ומועסקים בחודש אוגוסט עמד על 31% (קווים מקווקווים, תרשים 4) בעוד שהפער בקרב נשים עמד על 35%. בקרב הגברים פער השכר בין מובטלים ומועסקים גבוה במיוחד אצל היהודים שאינם חרדים (32%) והערבים (37%). בקרב הנשים פער השכר בין המובטלות והמועסקות משמעותי בקרב כל קבוצות האוכלוסייה.

בנוסף, ישנם פערים בשכר בין הבלתי מועסקים לאלו הנמצאים בחל"ת. השכר בשנת 2018 של הבלתי מועסקים בחודש אוגוסט עמד על 8,000 ₪ בלבד בעוד שכרם של אלו הנמצאים בחל"ת עמד על 9,600 ₪ (74% משכרם של המועסקים בחודש אוגוסט). המתייאשים מתאפיינים בשכר נמוך במיוחד - שכרם הממוצע בשנת 2018 עמד על 6,550 ₪ בלבד (כמחצית משכרם של המועסקים בחודש אוגוסט).⁹

⁸ מבין אלו שאינם בגילאי העבודה העיקריים, 77% ממספר המובטלים (כולל חל"ת) בחודש אוגוסט הם בגילאי 15-24 והיתר מעל גיל 64.
⁹ אין הבדל משמעותי בשכרם הממוצע של שתי קבוצות המתייאשים כפי שהוגדרו לעיל.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

תרשים 4: השכר החודשי בשנת 2018 של מובטלים ומועסקים בחודש אוגוסט 2020, אלפים

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

4. פערי השכר בין הנמצאים בחל"ת והמועסקים נובעים ברובם מפערים בהיקפי המשרה. הנמצאים בחל"ת מתאפיינים בהיקפי משרה (שעות עבודה שבועיות) הנמוכים בממוצע בכ- 19% מאלו המועסקים כך ש-70% מפערי השכר החודשיים בינם ובין המועסקים נובעים מהפערים בהיקף המשרה.

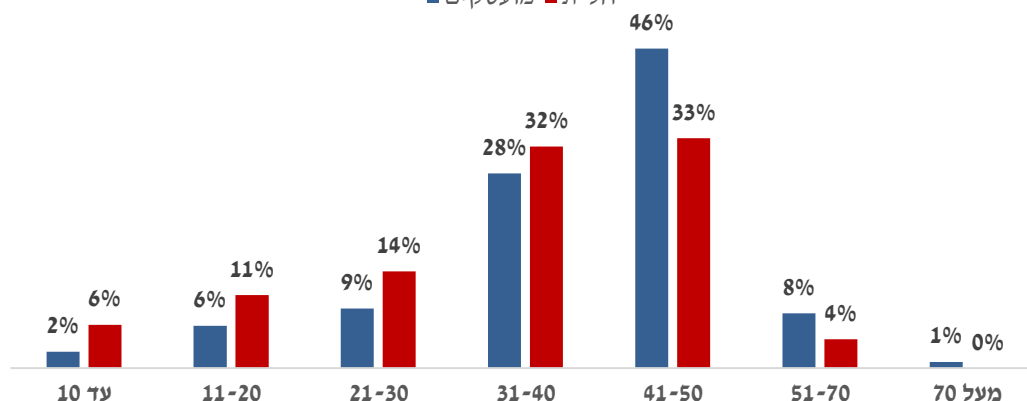
הנמצאים בחל"ת¹⁰ בחודש אוגוסט מתאפיינים בשעות עבודה נמוכות יחסית ביחס למועסקים (תרשים 5). כך למשל, 63% מהנמצאים בחל"ת עבדו עד יציאתם לחל"ת בדרך כלל לא יותר מ-40 שעות שבועיות בהשוואה ל-45% בלבד בקרב המועסקים. הפער הממוצע בשעות העבודה בין הנמצאים בחל"ת והמועסקים עומד על 19%, בעוד הפער בשכר החודשי עומד על 26%. מכאן שהפער בשכר השעתי בין הנמצאים בחל"ת והמועסקים עומד על 9% בלבד. כך, 30% מהפער בשכר החודשי בין הנמצאים בחל"ת והמועסקים נובע מפערים בשכר השעתי והיתר (70%) מפערים בהיקף המשרה. הפערים בשעות העבודה נכונים לרוב המוחלט של הענפים, אולם נמוכים יחסית בענפי שירותי המידע והתקשורת; שירותי ניהול ותמיכה; תחבורה; ובתעשייה (תרשים 6).

¹⁰ אין מידע בסקר כוח אדם על שעות העבודה בדרך כלל של בלתי מועסקים.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

תרשים 5: התפלגות שעות העבודה השבועיות בדרך כלל של מועסקים ונמצאים בחל"ת, אוגוסט 2020

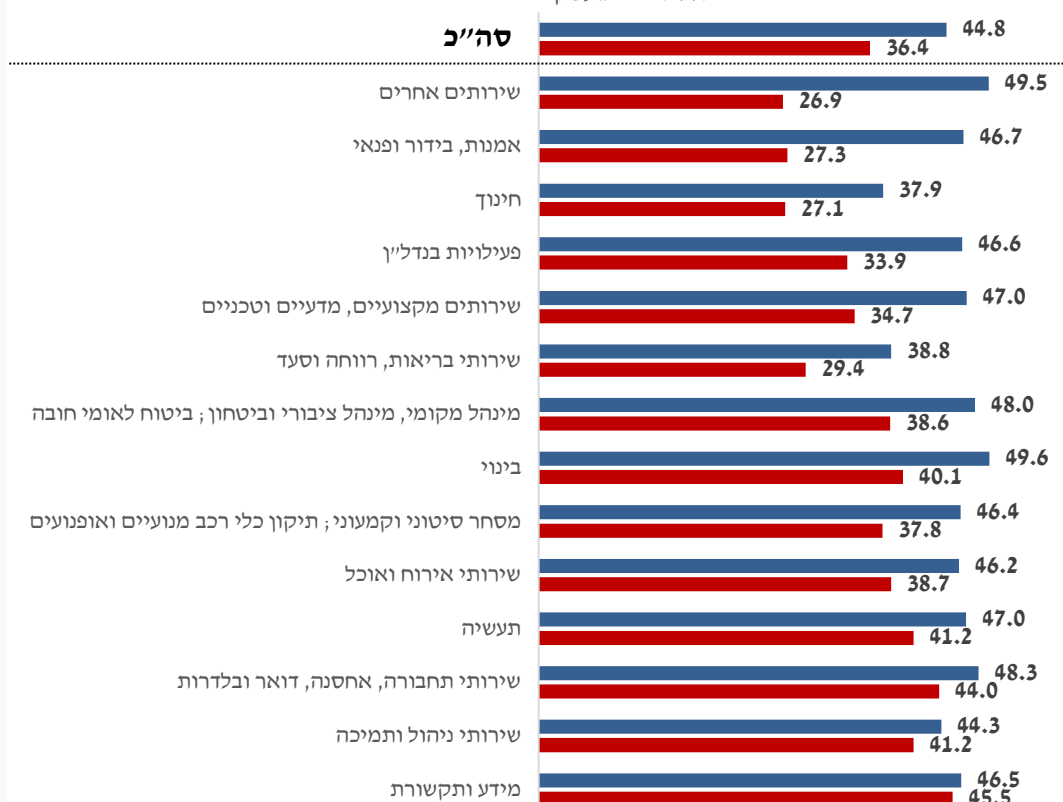
■ מועסקים ■ חל"ת

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס

תרשים 6: שעות עבודה שבועיות בדרך כלל, אוגוסט 2020

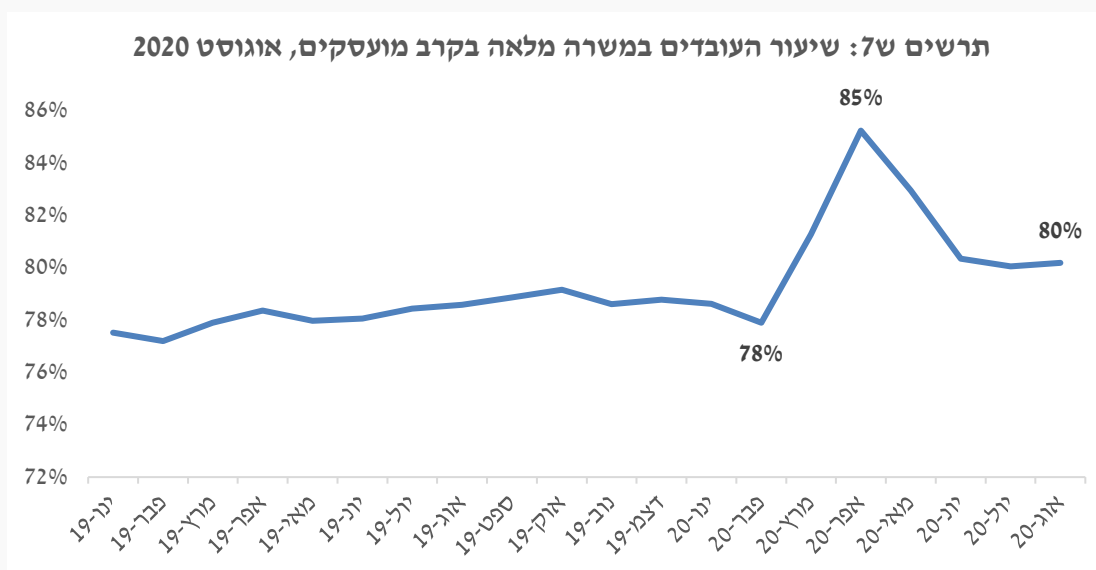
■ מועסקים ■ חל"ת

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

כתוצאה מכך שיעור המועסקים במשרה מלאה עלה באופן חד בתקופת המשבר (תרשים ש7). בשיא המשבר 15% בלבד מקרב המועסקים עבדו במשרה חלקית בהשוואה ל-22% ערב המשבר, ובחודש אוגוסט 20% עבדו במשרה חלקית. במקביל, עלו שעות העבודה השבועיות למעשה של המועסקים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד במוצב ב-4.4% (כשהעלייה מאפיינת את מרבית הענפים).¹¹

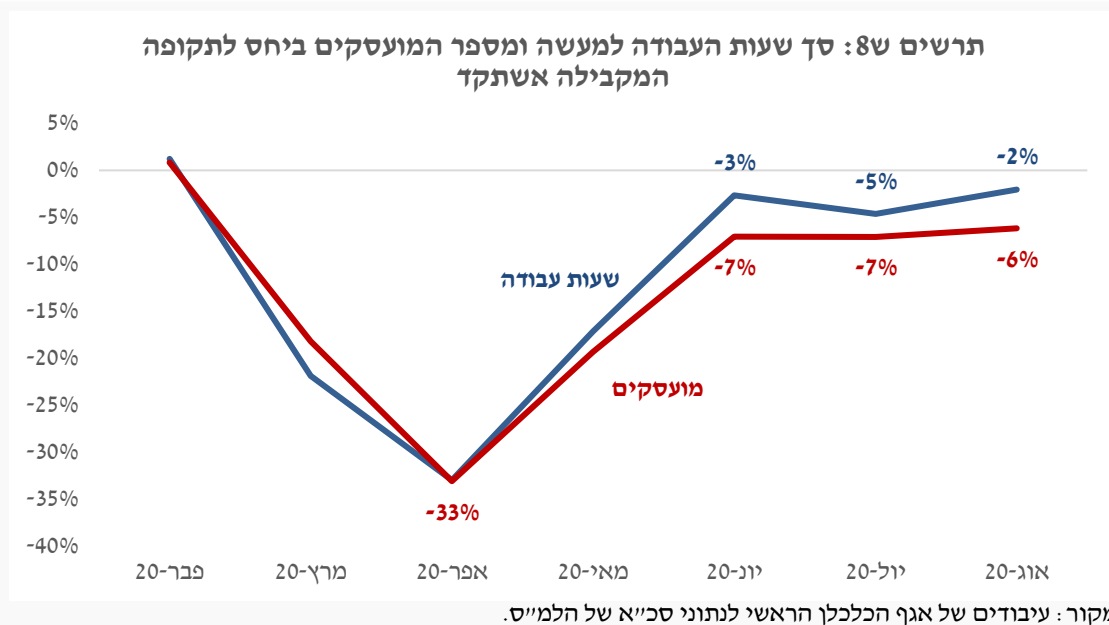
מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

5. כתוצאה מהפערים בהיקפי המשרה, סך הירידה בשעות העבודה במשק הייתה פחותה מהירידה בתעסוקה באופן משמעותי. בעוד שמספר המועסקים ירד ב-6% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, סך שעות העבודה ירד ב-2% בלבד.

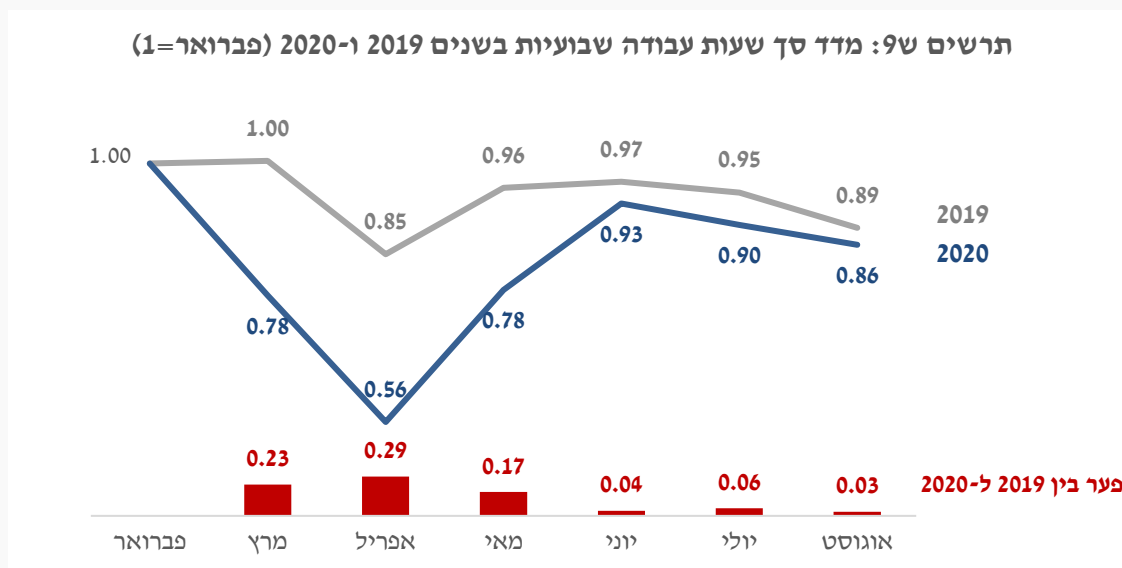
בעוד שבתקופת הסגר של חודשים מרץ-אפריל הירידה בשעות העבודה הייתה מעט גבוהה יותר מהירידה בתעסוקה, בחודשים לאחר מכן התמונה התהפכה והירידה בסך שעות העבודה במשק הייתה מתונה יותר מהפגיעה בתעסוקה (תרשים ש8).

¹¹ מחקר של בנק ישראל ([משבר הקורונה ושוק העבודה בישראל, 29/9/2020](#)) מצא שנכון לחודש יולי 2020 מספר שעות העבודה השבועיות בפועל של השכירים במגזר העסקי שעבדו לפני המשבר במשרה חלקית גדל במוצב ב-2–4 שעות, ואילו אצל אלו שעבדו לפני המשבר במשרה מלאה מספר שעות העבודה כמעט לא השתנה.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

כפי שעולה מתרשים 9, גם בשנת 2019 חלה ירידה בסך שעות העבודה במשך בחודשי הקיץ אולם השנה היא משמעותית יותר. בחודש אוגוסט 2020 הירידה הייתה משמעותית יותר בכ-3 נקודות אחוז מהתקופה המקבילה אשתקד (בהשוואה לחודש פברואר באותה שנה).

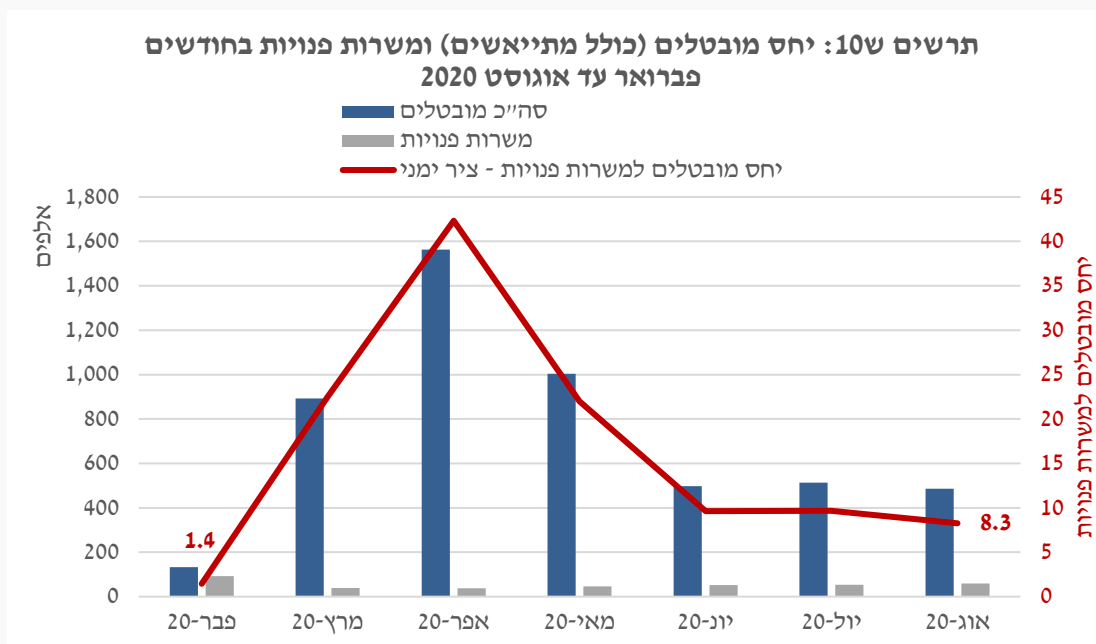

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

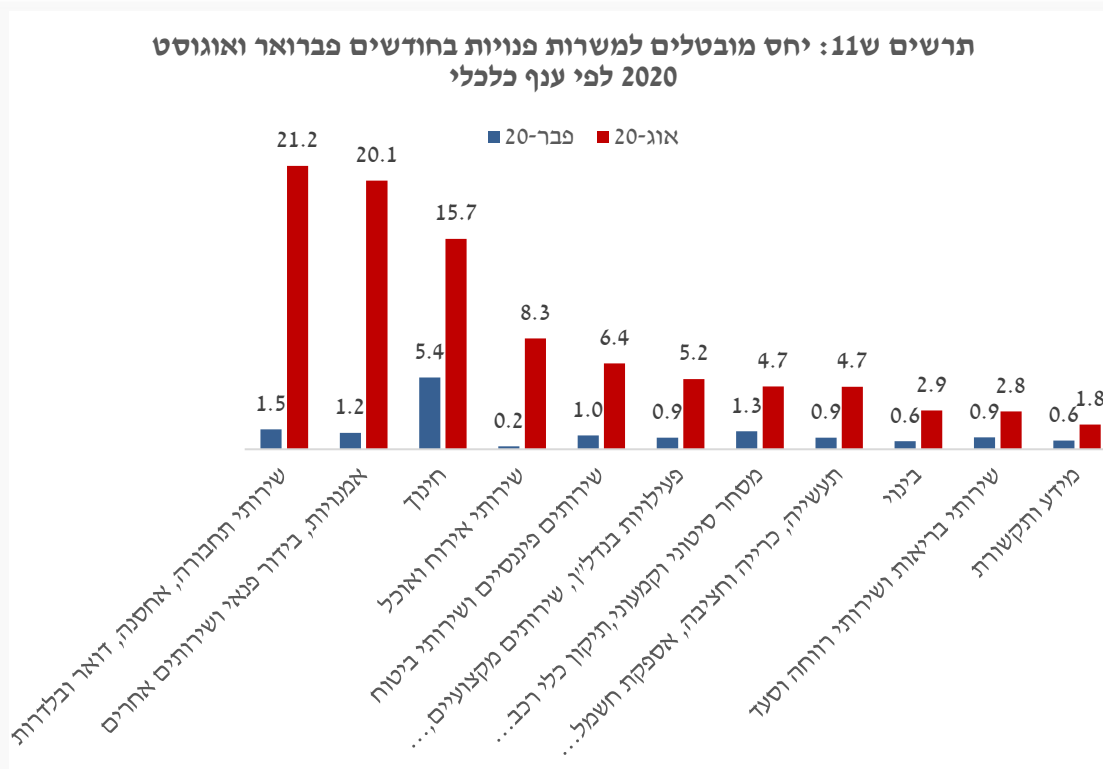
6. בחודש אוגוסט היו כ-8.3 מובטלים על כל משרה פנויה במשק – פי 5.7 מאשר היחס ערב המשבר. בכל הענפים חלה עליה משמעותית ביחס המובטלים למשרות פנויות. ממצא זה ממחיש שעיקר הבעיה בשוק העבודה ממשיכה להיות נעוצה בביקוש נמוך של הפירמות לעובדים.

בחודש פברואר היו במשק כ-133 אלף מובטלים וכ-92 אלף משרות פנויות (יחס של 1.4 מובטלים על כל משרה פנויה). בשיאו של המשבר, בחודש אפריל, קפץ מספר המובטלים (כולל המתיאשים) לשיא של כ-1.56 מיליון ומספר המשרות הפנויות היה בשפל של 37 אלף בלבד. מאז חלה התאוששות במשק ובחודש אוגוסט מספר המובטלים עמד על כ-486 אלף בעוד מספר המשרות הפנויות עלה ל-59 אלף - יחס של 8.3 מובטלים על כל משרה פנויה - גבוה פי 5.7 מאשר בתקופה שלפני המשבר.

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א וסקר משרות פנויות של הלמ"ס. היחס בין מספר המובטלים והמשרות הפנויות נותר גבוה מאוד בחודש אוגוסט בכל ענפי המשק (תרשים 11). בולטת במיוחד הקפיצה לעומת חודש פברואר בענפי האומנות והבידור; שירותי האירוח והאוכל; ושירותי התחבורה. אולם, גם בכל יתר הענפים חלה עליה משמעותית במספר המובטלים ביחס למשרות הפנויות, כשגם בענפים שבהם חלה עלייה נמוכה יחסית בהשוואה לחודש פברואר (חינוך, מידע ותקשורת; ושירותי בריאות, רווחה וסעד) היחס קפץ פי 3.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

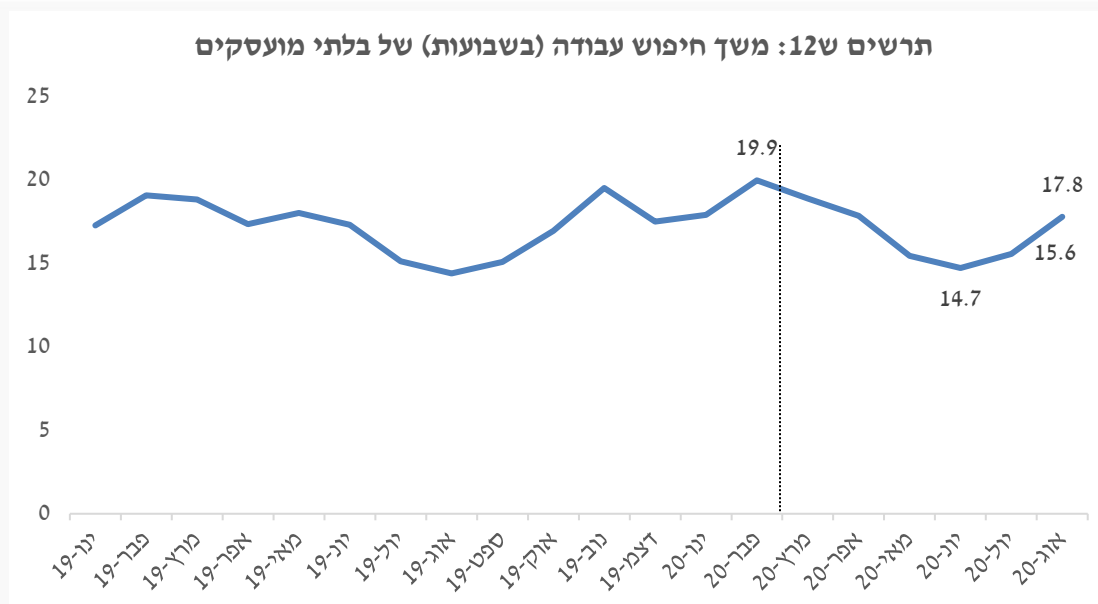

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א וסקר משרות פנויות של הלמ"ס

7. אינדיקציות נוספות לכך שעיקר הבעיה בשוק העבודה מצויה בביקוש הנמוך לעובדים מגיעות מעלייה במשך הזמן הממוצע שבו הבלתי מועסקים מחפשים עבודה וששיעור גבוה יחסית של אנשים שאינם בכוח העבודה אך מעוניינים לעבוד מדווחים שאינם מחפשים עבודה בשל מחסור בעבודה מתאימה.

עם פרוץ משבר הקורונה חלה ירידה במשך חיפוש העבודה של הבלתי מועסקים כיוון שנוספו מספר רב של מפוטרים חדשים (תרשים ש12). בחודשים יולי ואוגוסט התהפכה המגמה ומשך הזמן שבו הבלתי מועסקים מחפשים עבודה החל לעלות. זאת, למרות המשך זרם המפוטרים (בחודש אוגוסט מספר הבלתי מועסקים עלה בכ-7%, כך שלפחות 17 אלף בלתי מועסקים חדשים נוספו ל-209 אלף שהיו בחודש יולי). המשך העלייה של משך החיפוש הממוצע בחודשים הבאים יחזק את אפשרות היווצרותה של אבטלה כרונית.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

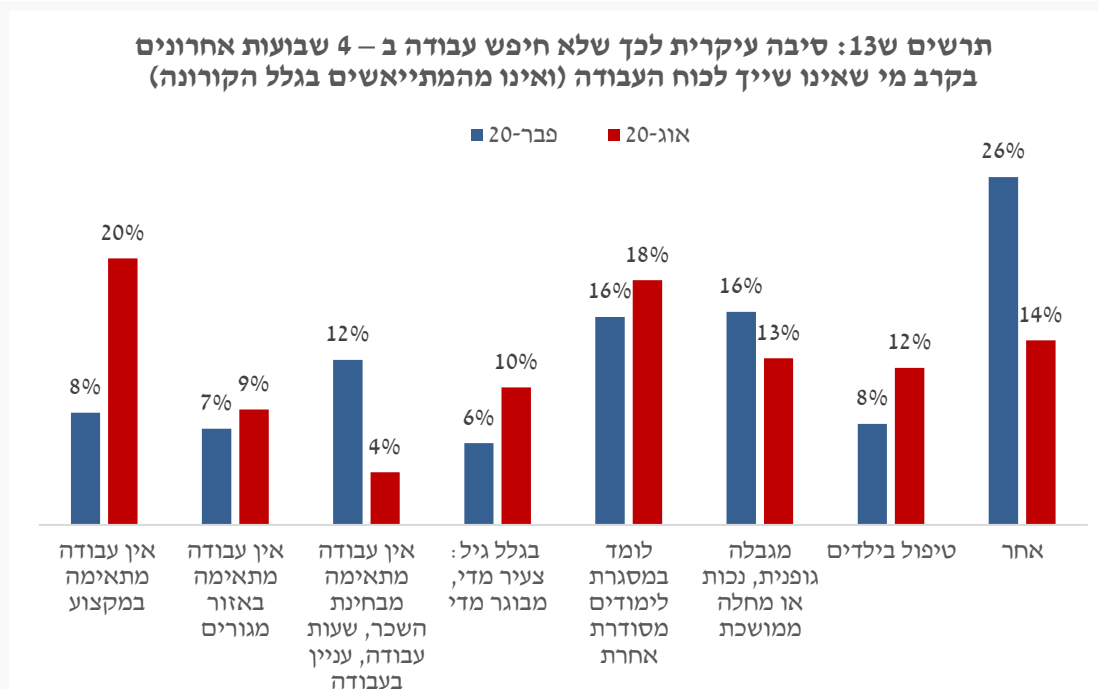

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

בנוסף, ישנה עלייה בשיעור האנשים שמחפשים לשוק העבודה, המעוניינים לעבוד בעבודה מתאימה, שמדווחים על מחסור בעבודה מתאימה כסיבה לכך שאינם מחפשים עבודה (תרשים 13). בעוד שערב המשבר הסיבה של מחסור בעבודה מתאימה היוותה 8% מכלל הסיבות, בחודש אוגוסט 2020 מהמשיבים בחרו בה כסיבה העיקרית.¹² מנגד, הסיבה של השכר המוצע, שעות העבודה והעניין בה נמצאת בירידה (מ-12% ל-4% בלבד), דבר המהווה אינדיקציה לכך שהמעוניינים לעבוד מוכנים להתפשר בין היתר על השכר. סיבה נוספת לאי חיפוש עבודה שנצפית בה עלייה לעומת התקופה שלפני המשבר היא הצורך לטפל בילדים (עליה מ-8% ל-12%).

¹² עליה מ-5,500 אנשים ל-12,600 במונחים אבסולוטיים.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

הניתוח שהוצג בתרשים 13 אינו מתייחס לקבוצת המתיאשים שאינם בכוח העבודה בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת המשבר, על כך נרחיב בסעיף הבא. הסיבה של קבוצת המתיאשים השנייה (שהפסיקו לעבוד בגלל סיבות אחרות או שלא עבדו בעבר, ומעוניינים לעבוד עכשיו) לכך שאינם מחפשים עבודה היא בהגדרה בגלל הקורונה.

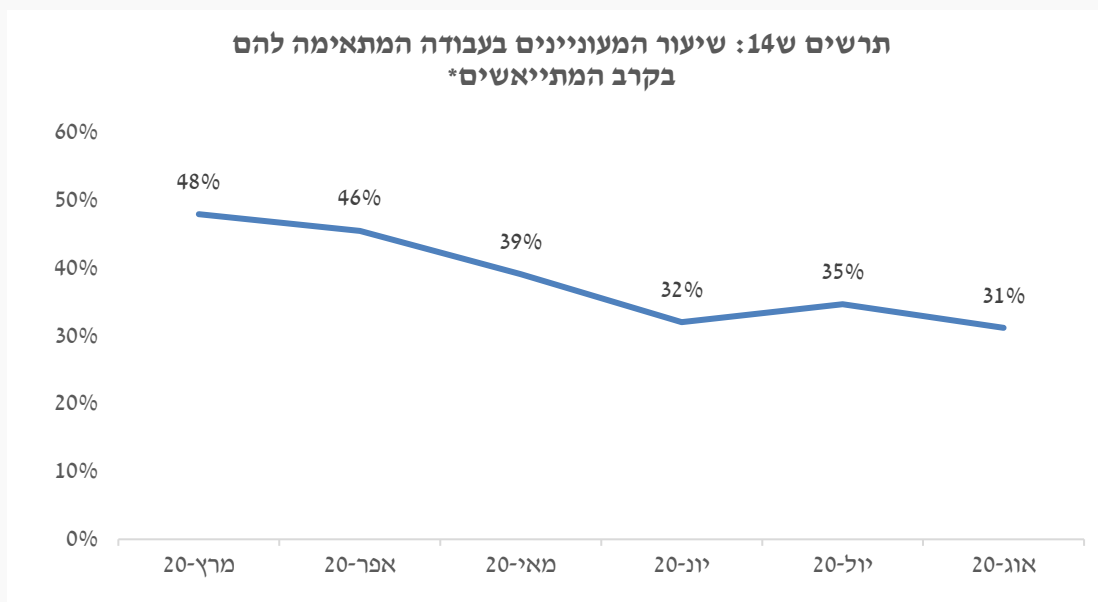
8. כשליש מהמתיאשים שאינם בכוח העבודה בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת המשבר היו מעוניינים לעבוד בחודש אוגוסט בעבודה המתאימה להם. רבע מהמעוניינים לעבוד ציינו שאינם מחפשים עבודה בשלב זה בגלל מחסור בעבודה מתאימה, שליש בגלל הקורונה והיתר מסיבות אחרות. המתיאשים מגיעים מענפים רבים והם מתאפיינים באחוז נמוך של הורים לילדים, ייצוג יתר לאוכלוסייה הערבית, ובשכר נמוך יחסית.

במשך הזמן חלה ירידה בשיעור המתיאשים שאינם בכוח העבודה בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת המשבר המעוניינים לעבוד כעת בעבודה המתאימה להם (תרשים 14). הסיבה המרכזית לכך היא כנראה חזרתם לעבודה של המתיאשים מהחודשים הראשונים של המשבר שהעידו בתחילת המשבר שהיו מעוניינים לחזור לעבוד. כך למשל, חלה ירידה מ-110 אלף מתיאשים בחודש מאי ל-60 אלף בחודש אוגוסט.

נכון לחודש אוגוסט, כשליש מהמתיאשים שאינם בכוח העבודה בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת המשבר מעוניינים בעבודה המתאימה להם. כלומר, כ-40 אלף מתיאשים שאינם בכוח העבודה אינם מעוניינים לשוב לעבודה. מקרב אלו המעוניינים לעבוד, רבע ציינו

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

שאינם מחפשים עבודה כרגע בגלל מחסור בעבודה מתאימה, שליש בגלל הקורונה והיתר מסיבות אחרות.

*אינם בכוח העבודה בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת המשבר
מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

המתיאשים שאינם בכוח העבודה בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת המשבר מגיעים ממגוון ענפים (תרשים 15). מעבר לכך, קיים ייצוג יתר של האוכלוסייה הערבית (31% לעומת 13.1% בקרב המובטלים), רק 18% מהם הורים לילדים¹³ (לעומת 50% בקרב המובטלים), והם מתאפיינים בשכר נמוך יחסית (6,570 ₪ בשנת 2018 לעומת 8,800 ₪ בקרב המובטלים).

¹³ יש ילד עד גיל 17 במשק הבית.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

תרשים 15: התפלגות המתיאשים* לפי ענף כלכלי (אלפים), אוגוסט 2020

*אינם בכוח העבודה בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת המשבר
מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

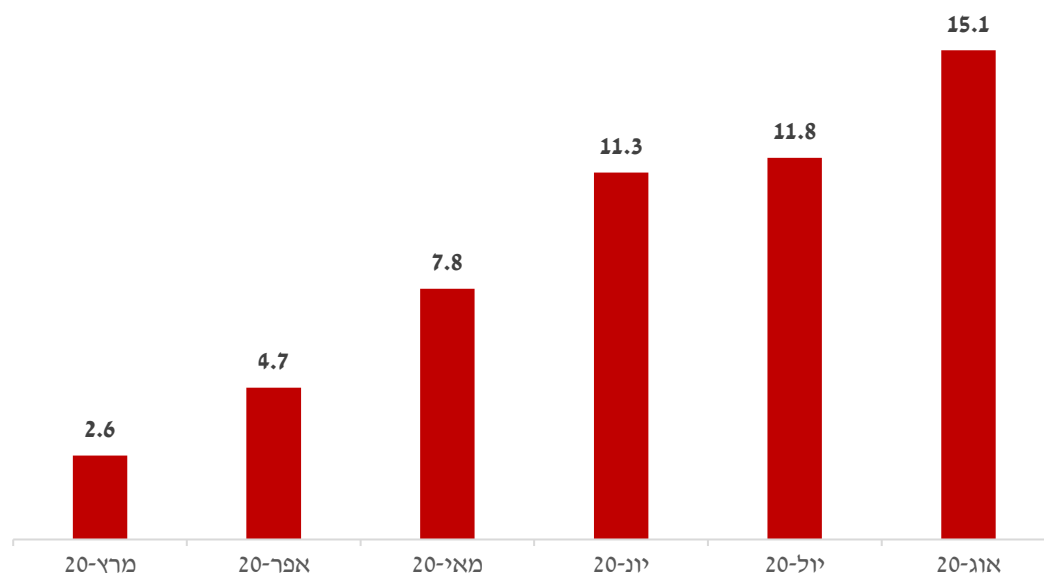
קבוצת המתיאשים השנייה (שאינם בכוח העבודה מסיבות אחרות, מעוניינים לעבוד אך אינם מחפשים עבודה בגלל הקורונה) מתאפיינת גם היא בשכר נמוך (6,500 ₪ בשנת 2018), באחוז נמוך אף יותר של הורים לילדים צעירים (12%), ובגילאים מבוגרים יחסית (39% מעל גיל 54, לעומת 19% בלבד בקרב המובטלים).

9. מרבית העובדים שיצאו לחל"ת בשיא המשבר חזרו לעבוד בחודשים לאחר מכן. עם זאת, 17% בלבד מהנמצאים בחל"ת בחודש אוגוסט, שרבים מהם אינם עובדים משלביו המוקדמים של המשבר, דיווחו שהם חושבים שיחזרו לאותו מעסיק - ירידה של 20 נקודות אחוז בהשוואה לחודש מאי.

בחודש אוגוסט משך ההיעדרות הממוצע מהעבודה המשיך את מגמת העלייה, לאחר התמתנותה בחודש יולי (תרשים 16). הסיבה העיקרית לכך היא שהנמצאים בחל"ת הם ברובם משלבי המשבר המוקדמים ושהזרם של יציאה לחל"ת פחת עם הזמן.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

תרשים 16: משך ההיעדרות מעבודה של עובדים בחל"ת (בשבועות)

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

הענפים שבהם נמצאים עובדים בחל"ת פרק זמן ממושך הם גם אלו שקיימים עליהם מגבלות ריחוק חברתי כמו האמנות והבידור; שירותי התחבורה; ושירותי אירוח ואוכל, אך גם בענפים אחרים כמו פעילויות הנדל"ן; שירותי הניהול והתמיכה (שם עיקר הפגיעה היא בפעילויות של סוכנויות נסיעות, מארגני טיולים, הזמנות ושירותים נלווים, אך גם בשירותי שמירה ושירותי ניהול ותמיכה במשרדים ועסקים); השירותים המקצועיים; המידע והתקשורת; הבינוי; והמסחר. יוצאי הדופן הם היוצאים המאוחרים לחל"ת מענפי המינהל המקומי והשירותים הפיננסיים והביטוח (תרשים 17).

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

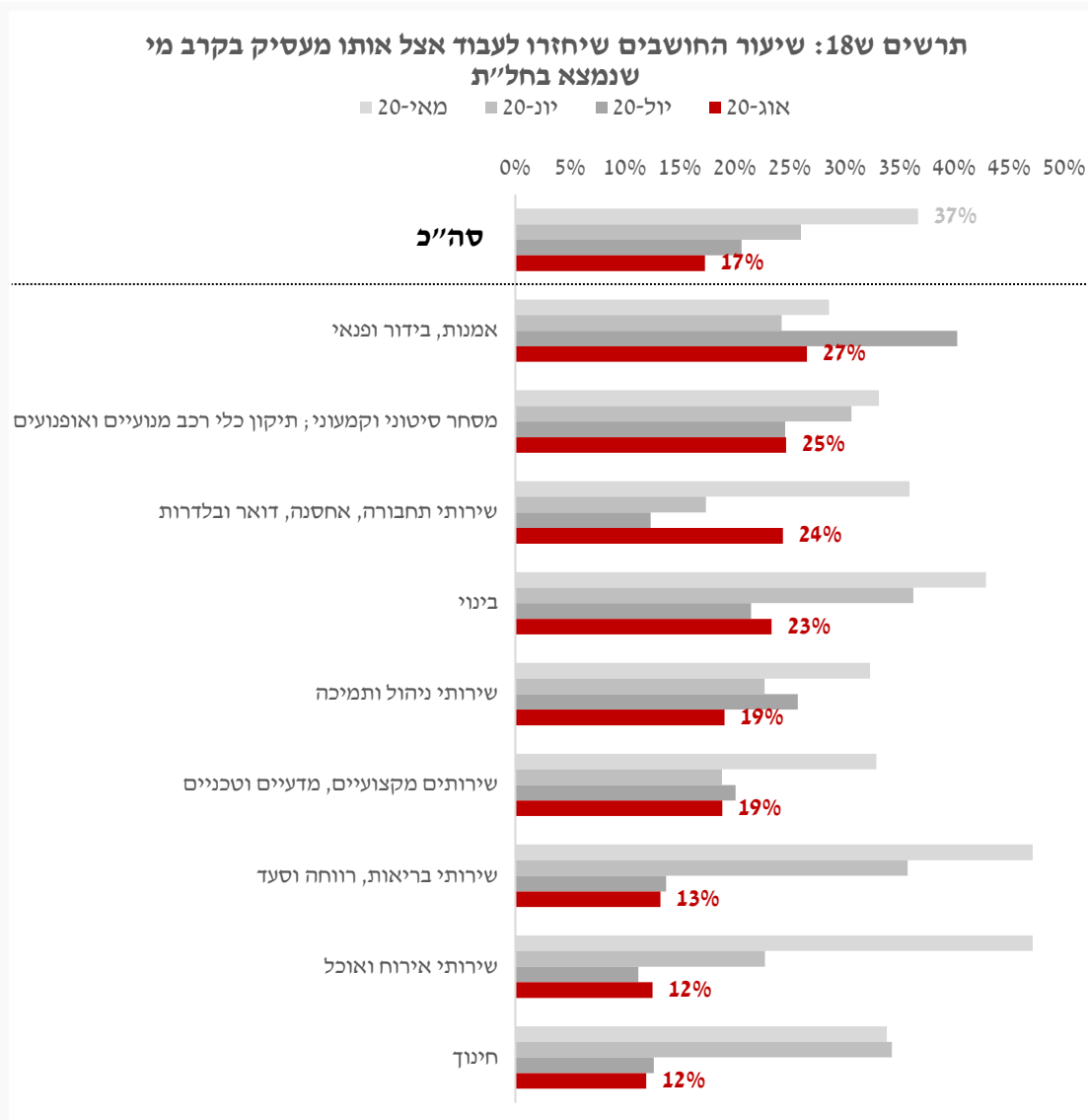
תרשים 17: משך ההיעדרות מעבודה של עובדים בחל"ת בחודש אוגוסט 2020, לפי ענף (בשבועות)

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

ניתוק הקשר הממושך שתואר לעיל בין העובד והמעסיק גורם לכך שחלה עם הזמן ירידה משמעותית בביטחון של הנמצאים בחל"ת לחזרה לעבודה אצל המעסיק שלהם, במרבית הענפים (תרשים 18). בעוד שבחודש מאי 37% מהנמצאים בחל"ת דיווחו שהם חושבים שיחזרו לעבוד אצל אותו מעסיק, בחודש אוגוסט 17% בלבד דיווחו כך (היתר אינם יודעים). השיעורים הנמוכים ביותר הם בענפי שירותי הבריאות; שירותי אירוח ואוכל; והחינוך.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

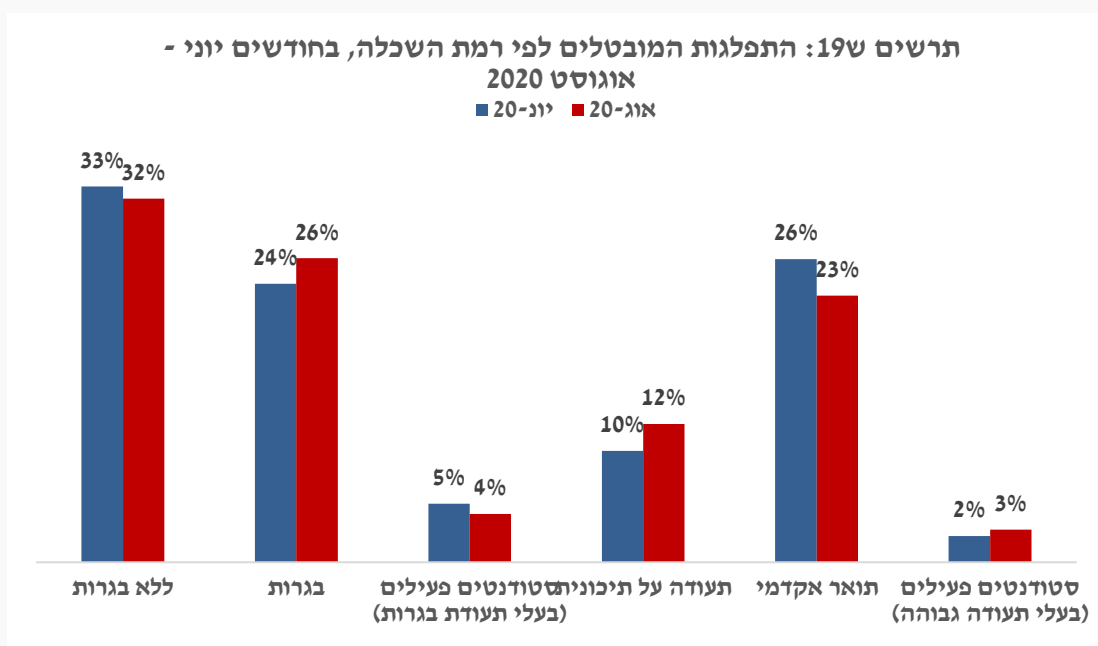
מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

10. בדומה לממצאים מחודש יוני, מרבית המובטלים (כולל הנמצאים בחל"ת) הינם גברים (53%), מבוגרים מעל גיל 35 (53%), ובעלי משפחות (60% נשואים או גרושים ול-49% יש ילדים עד גיל 17). עם זאת בחודש אוגוסט חלה ירידה קלה בשיעורם של המובטלים בעלי תואר אקדמי וחלה ירידה בולטת במספר המובטלים בענפי המסחר; השירותים המקצועיים; החינוך; ושירותי התחבורה.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

מאפייני המובטלים בחודש אוגוסט אינם שונים באופן מהותי מאלו שנמצאו בחודש יוני מבחינת גיל, מגדר וסטטוס משפחתי.¹⁴ שני מאפיינים שחלו בהם בכל זאת שינויים הם מאפייני ההשכלה של המובטלים והענפים שמהם הם מגיעים.

מתרשים ש19 עולה שבחודש אוגוסט חלה ירידה של 3 נקודות אחוז בשיעורם של המובטלים בעלי תואר אקדמי לעומת חודש יוני ועליה קלה בשיעורם של בעלי תעודת בגרות או תעודה על תיכונית. הדבר מצביע על חזרה מהירה יחסית לשוק העבודה של בעלי השכלה אקדמית ועל האתגר של בעלי ההשכלה שאינה אקדמית להישאר בתקופה זאת בשוק העבודה.

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

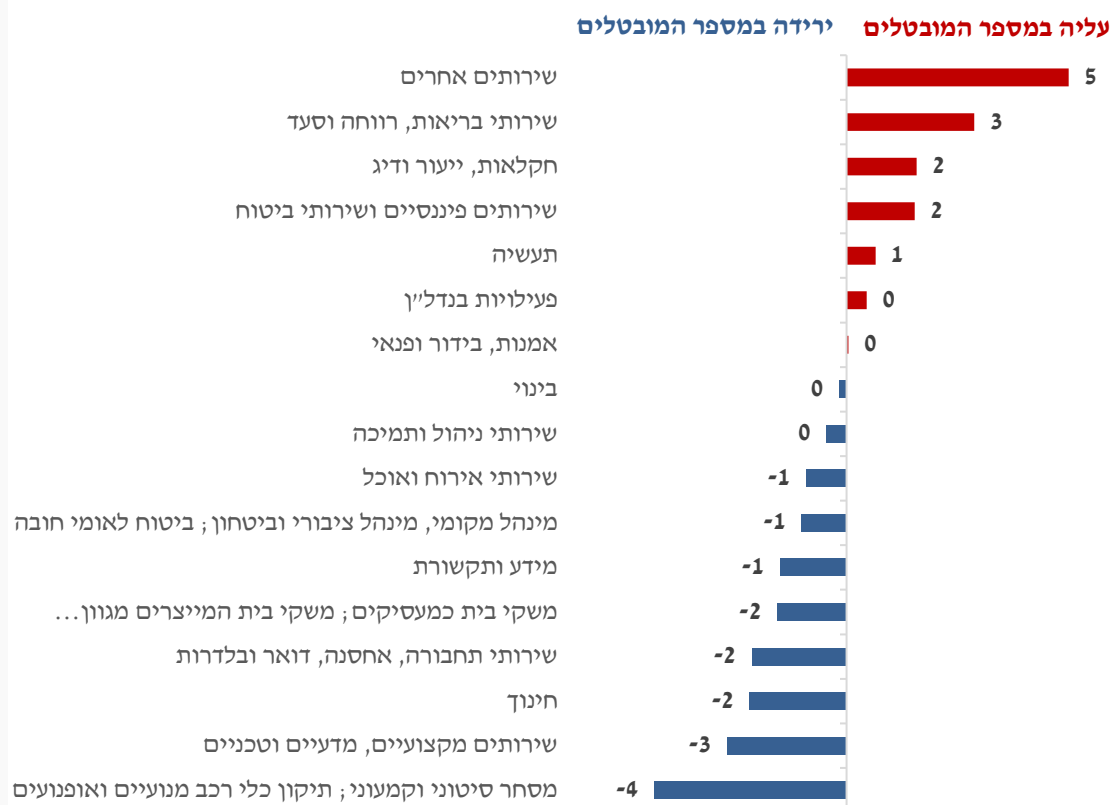
בהשוואה לחודש יוני חלה בולטת במספר המובטלים בחודש אוגוסט בענפי המסחר; השירותים המקצועיים; החינוך; ושירותי התחבורה. מנגד, חלה החמרה במספר המובטלים בענף השירותים האחרים; שירותי הבריאות; החקלאות; והשירותים הפיננסיים והביטוח (תרשים ש20).

בתרשים ש21 מוצגת ההתפלגות הענפית של המובטלים בחודש אוגוסט ושיעור האבטלה בכל ענף. ניכר שגם בחודש אוגוסט ישנו פיזור ענפי נרחב של המובטלים, בין אם הגיעו מענפים שחוו פגיעה ישירה בשל ההגבלות שהושתו על הענף (כמו בענף שירותי האירוח והאוכל) ובין אם מענפים שלא (כמו מסחר, חינוך, תעשייה ושירותים מקצועיים מדעיים וטכניים).

¹⁴ להרחבה ראו המיקוד השבועי מה-16/8/2020.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

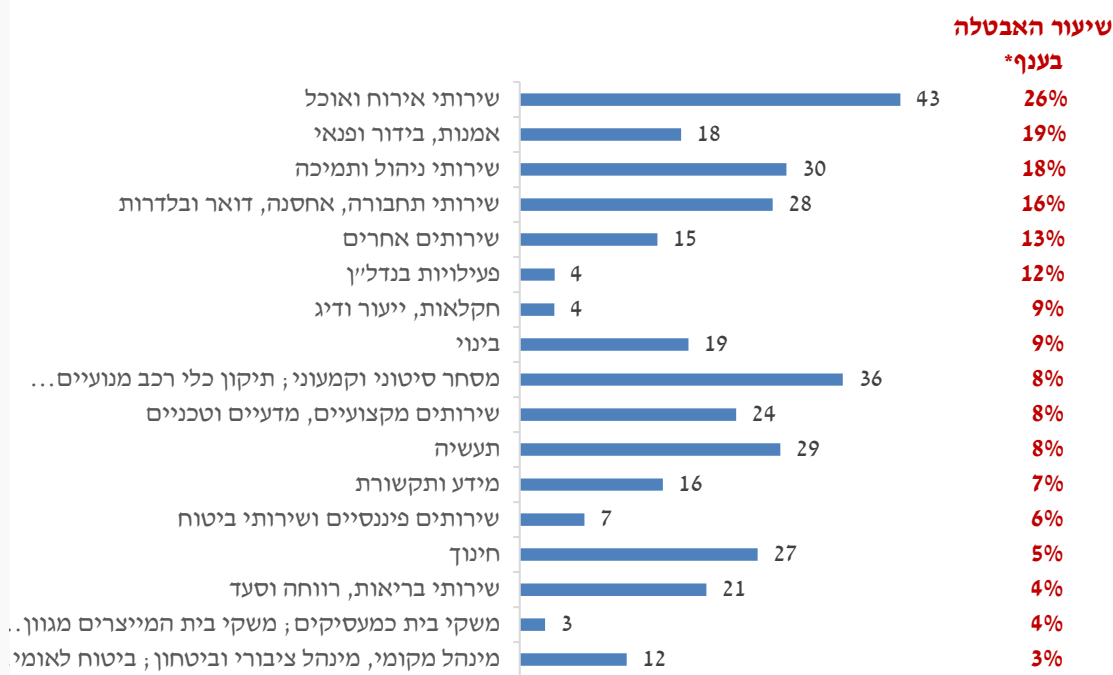
תרשים 20: הפרש במספר המובטלים בין חודש אוגוסט ויוני 2020, לפי ענף כלכלי (אלפים)

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

תרשים 21: מובטלים בחודש אוגוסט 2020, לפי ענף כלכלי (אלפים)

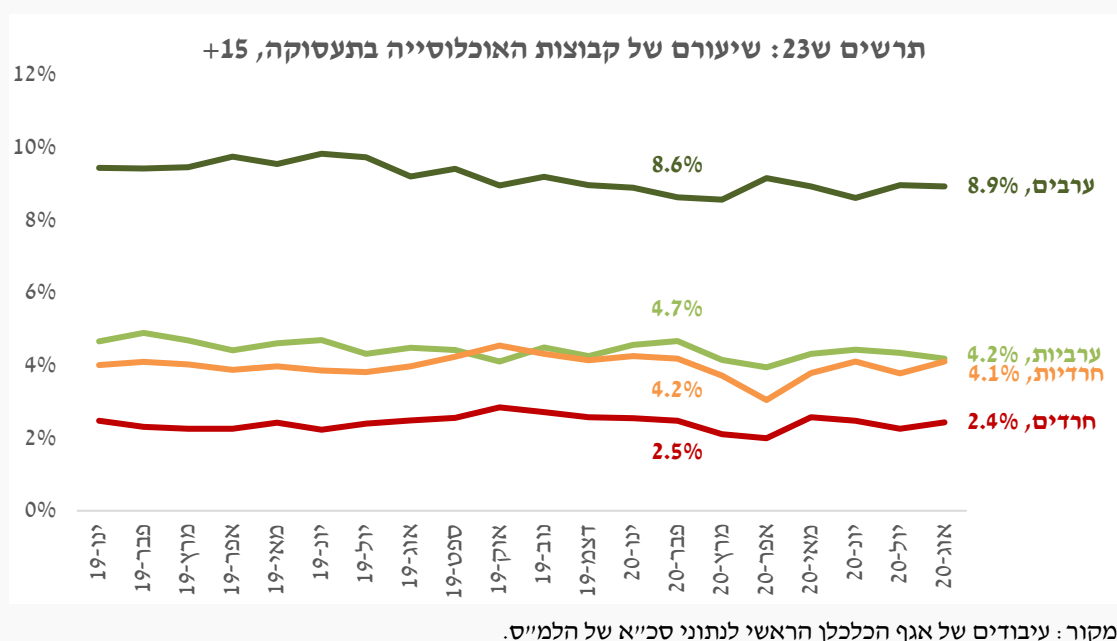
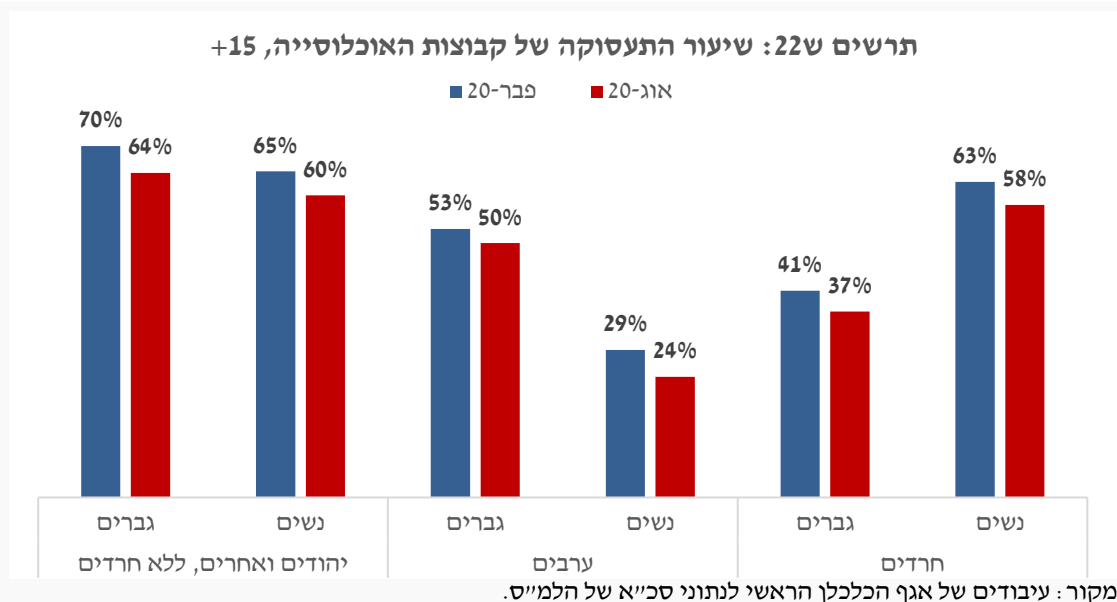

* מספר המובטלים (כולל חל"ת) בחודש אוגוסט 2020 חלקי סך המועסקים והמובטלים בחודש אוגוסט באותו ענף. מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.

11. הירידה בשיעור התעסוקה הינה רוחבית מבחינת קבוצות האוכלוסייה אך מעט יותר בולטת בקרב האוכלוסייה החרדית ובעיקר בקרב נשים ערביות. משכך, חלה ירידה קלה בחלקם בתעסוקה.

בכל קבוצות האוכלוסייה חלה ירידה משמעותית בשיעור התעסוקה בתקופת המשבר (תרשים 22). עם זאת, הירידה משמעותית יחסית עבור הנשים הערביות (ירידה של 18.3%) ועבור הגברים החרדים (ירידה של 10%), בשל שיעור התעסוקה הנמוך בלאו הכי. תרשים 23 ממחיש את ההבדלים בירידה בשיעור התעסוקה של הקבוצות השונות ומתאר את ההשלכה על חלקם של הקבוצות בסך התעסוקה לאורך זמן. מהתרשים עולה שבעוד שחלקם של הגברים הערבים בתעסוקה עלה ביחס לתקופה שלפני המשבר ב-0.3 נקודות אחוז, חלקן של הנשים הערביות ירד ב-0.5 נקודות אחוז. בקרב האוכלוסייה החרדית חלה ירידה של 0.1 נקודות אחוז הן בקרב הגברים והן בקרב הנשים.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

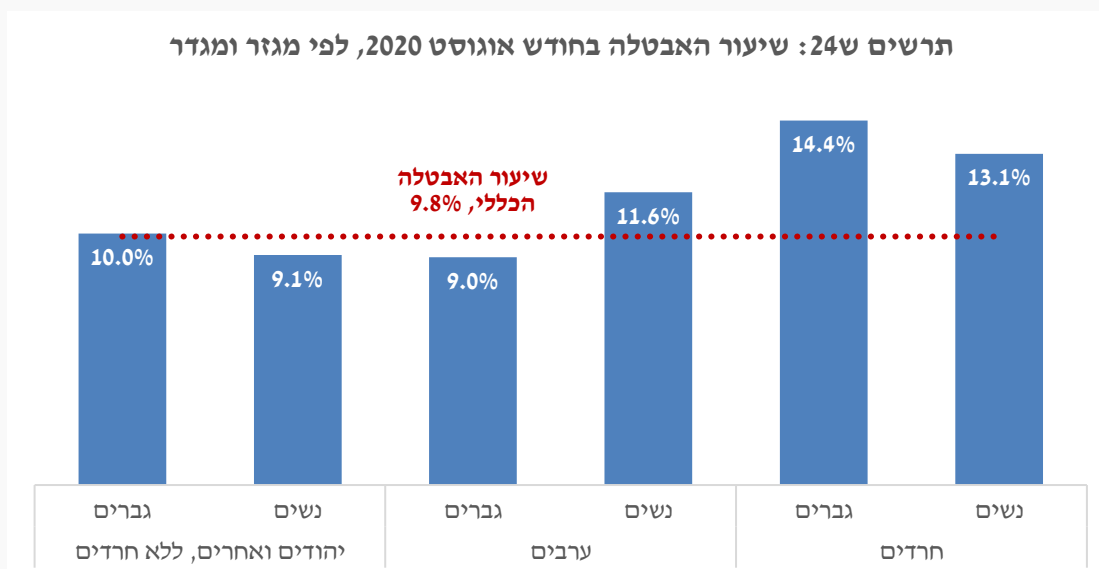

בהתאם, שיעורי האבטלה של הנשים הערביות ושל החרדים (גברים ונשים) גבוהים יחסית. בעוד ששיעור האבטלה הממוצע עמד בחודש אוגוסט על 9.8%, שיעור האבטלה בקרב הנשים הערביות עמד על 11.6%, של הגברים החרדים על 14.4% ושל הנשים החרדיות על 13.1% (תרשים 24). נציין שבחודש יוני שיעורי האבטלה של הגברים החרדים והערבים היו מעל הממוצע¹⁵ יתכן

¹⁵ להרחבה ראו המיקוד השבועי מה -16/8/2020.

השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה נכון לחודש אוגוסט 2020

שהסיבה להבדלים בין החודשים היא עונתיות המאפיינת חלק מהמקצועות הנפוצים בקבוצות השונות.

מקור: עיבודים של אגף הכלכלן הראשי לנתוני סכ"א של הלמ"ס.